

OSZCZĘDNOŚĆ

Organ „Związku Galicyjskich Kas Oszczędności“

Wychodzi w połowie każdego miesiąca.

Redaguje

Biuro Związku.

Redakcja i Administracja

Lwów, ulica Mochnackiego 1. 4.

Prenumerata

roczna z przesyłką pocztową 5 kor.

Ogłoszenia

70 kor. za stronę, przy powtarzaniu odpowiedni opust.

TREŚĆ: Obrót czekowy kas oszczędności (Dokończenie). — Dienne oprocentowanie wkładek oszczędności. — O sprawozdaniach i zamknięciach rocznych naszych kas oszczędności — Notatki.

Obrót czekowy kas oszczędności.

(Dokończenie).

Pomimo ograniczenia biernej zdolności kredytowej, ustawa nie ma zamiaru monopolizowania niejako obrotu czekowego na rzecz niektórych instytucji kredytowych; ograniczenie to nastąpiło w interesie skoncentrowania obrotu czekowego, przez co uwydatniają się wszystkie jego zalety.

Co do tych ostatnich jest rzeczą konieczną wyjaśnić ogółowi, jakie namacalne korzyści wynikają nie tylko ogólnie ekonomiczne, lecz także dla poszczególnych jednostek, które posługują się obrotem żyrowym i czekowym. Przedewszystkiem z naciskiem należy podnieść, że przez użycie czeków wprowadza się pewien podział pracy, jednostka bowiem bez względu jaki zawód piastuje, przez wprowadzenie do swego gospodarstwa domowego, zwalnia się od prowadzenia swej kasy: odpada jej praca podejmowania pieniędzy, liczenia, odpada troska o bezpieczne przechowanie gotówki. Ponieważ należytości w rachunku żyrowym w regule wyjąją oprocentowane, więc w obec nieuniknionej potrzeby trzymania pewnej gotówki bez oprocentowania, wynika z rachunku żyrowego pewien, choćby drobny zysk w procentach; wreszcie kto swoją kasę przenosi do instytucji finansowej, zwalnia się od obawy przed kradzieżą lub ogniem. Kto regularnie płaci czekami, uzyskuje w księgach owej instytucji pewny i dogodny środek dowodowy na dokonane wypłaty, co w pewnych okolicznościach może mieć doniosłe znaczenie. Przez wypłaty za pomocą czeków oszczędza się niejednokrotnie na dość znacznych kosztach pocztowych a wreszcie każdy, kto bierze udział w obrocie czekowym, musi się przyzwyczaić do porządku w prowadzeniu interesu i gospodarstwa, gdyż w przeciwnym razie normalny obrót czekowy stałby się wprost niemożliwym. Mógłby tu kto zarzucić, że wcale nie jest rzeczą pożądaną pozwalać by ktoś trzeci wglądał w stosunki finansowe. Lecz na to jest odpowiedź, że nie należy się obawiać tego, że instytucja, która z obowiązku swego musi w obec stron być bezparteyalną i ściśle obiektywną, będzie miała wgląd w te stosunki zwłaszcza jeśli one są uporządkowane i że ta wła-

śnie okoliczność może przynieść pewne także moralne korzyści.

Głównym atoli warunkiem osiągnięcia korzyści obrotu czekowego winna być zasada, by każdy z uczestników tego obrotu, czeków, jakie otrzyma sam nie realizował, lecz przekazywał je swej instytucji do zapisania ich na jego dobro a ze swej należytości poszczególne kwoty w miarę potrzeby podejmował jedynie na podstawie swoich własnych czeków.

Skoro już raz obrót czekowy tak się rozpowsechni, że większa część komitentów utrzymywac będzie konto żyrowe w instytucjach, oznaczonych w § 1. ustawy, gdy także i instytucje te wejdą ze sobą w kontakt, wówczas liczne wzajemne zobowiązania będą mogły być wyrównywane przy użyciu jak najmniejszej gotówki. Wtedy czek będzie święcił tryumf jako uprzywilejowany środek obiegowy a każda jednostka nietylko że sama odniesie pewną korzyść przez swój udział w obrocie czekowym, ale w łączności z innymi uczestnikami przysłuży się sprawie gospodarstwa społecznego.

W obec tak wybitnego znaczenia, jak e może mieć czek w rozwoju naszych stosunków ekonomicznych, są kasy oszczędności w pierwszym rzędzie powołane, wciągnąć go niejako na swoje usługi i przyuczyć i przyzwyczaić lokujących w kasach swe oszczędności do posługiwania się czekiem. Zapewne podniosą się głosy, które w tej inowacyi zechcą widzieć przekroczenie wytkniętego im zakresu działania, i zboczenie od spełnienia zadań tradycją im powierzonych. Zarzucą zapewne, że przez wprowadzenie czeku do użytku w kasach oszczędności powstanie niebezpieczeństwo dla wkładających o tyle, że użycie czeku rozpowszechni się między publicznością i że ona łatwiej będzie wydawać pieniądze czekami, niżby wydawała je gotówką.

Wszystkie te obawy są bez znaczenia w obec rezultatów, jakie użycie czeków w obrocie dało w różnych krajach, a najlepszym dowodem może być kasa oszczędności miasta Hamburga, która czeki wprowadziła i korzystają z nich nader szerokie warstwy ludności.

Kasy oszczędności interesów wkładających przez wprowadzenie czeku wcale na szwank nie narażają. W praktyce zaś mogłyby kasy albo dział wkładowy zupełnie oddzielić od działu czekowego,

lub też złączyć oba działy w ten sposób, że pewna część wkładki biorącej udział w obrocie czekowym mogłaby być albo wcale oprocentowana i ta musiałaby być nienaruszalną, nadwyżka jakoteż wszystkie wpływy dalsze zaś byłaby oprocentowaną i ruchomą.

Manipulacja tak skombinowanego rachunku wkładkowego wcale nie nastęcza żadnych trudności — chyba tę jedną że musiałoby być za zasadę przyjęteienne oprocentowanie, co zresztą wobec rozwoju dzisiejszych stosunków jest tylko kwestyą czasu.

Skoro ta trudność zostanie usunięta, w takim razie nie ma żadnych przeszkód by kasy oszczędności wprowadziły u siebie obrót czekowy, tem więcej, że organizacja ich w pierwszej linii nadaje się do tego, by stały się zakładem pośredniczącym w lokalnym obrocie czekowym. Ten zaś lokalny obrót czekowy tem szczególniejszego nabiera znaczenia przez to, że czek, na miejscową kasę oszczędności ciągniony, natychmiast może być czy to wypłaconym, czy z walutą natychmiastową dopisany a ta to okoliczność daje mu znaczenie pierwszorzędno papiera i musi się przyczynić do szybkiego jego spopularyzowania.

Zarzut możliwy, że przyjęcie czeków do manipulacji kas oszczędności zmuszałoby je do trzymania w pogotowiu znacznych zapasów gotówkowych nie może się utrzymać w obec celu i przeczenia czeku, a nadto przemawiają przeciw temu zarzutowi praktyczne rezultaty. Nawet w razie zaprowadzenia tylko obrotu czekowego, bez wprowadzenia obrotu żyrowego, trzymanie znacznych zapasów w gotówce jest zbędne, gdyż wpłaty i wypłaty do pewnego stopnia się wyrównują; na ewentualne zaś wypłaty znaczniejsze, które w pewnych peryodach czasu mogą się powtarzać i mogą być zazwyczaj przewidziane, kasa może się należycie przygotować.

Przez połączenie zaś obrotu czekowego z obrotem żyrowym (przekazowym) zmniejszenie potrzeby gotówki jest naturalną konsekwencyą. Jako przykład niech posłużą wyniki obrotu żyrowego w pocztowej kasie oszczędności za rok 1906. Należność właścicieli rachunków czekowych wynosiła 81.5 miliona koron, natomiast obrót żyrowy wynosił 18.3 miliardów, a więc przy użyciu gotówki w kwocie jednej korony, wypłacano 224 koron, jeśli więc za podstawę weźmiemy tę należność 81.500.000 dokonane zaś wypłaty 18.200.000.000 okaże się, że w jednym roku zaoszczędzenie gotówki do obrotu na przeszło 18 miliardów koron.

Wprowadzenie obrotu czekowego i żyrowego w kasach oszczędności okazuje się tem potrzebniejszem, że większa część kapitałów wkładkowych ulokowana jest w lokacjach nieruchomych. W obec tego tak we własnym jak i ogólnym interesie dążyć one powinny do tego, by cyrkulacja pieniędzy była jak najmniejsza i by one z użyciem jak najmniejszych zapasów gotówki mogły swe zadania spełniać.

Dziennie oprocentowanie wkładek oszczędności.

W ostatnich paru latach tak w Austrii jak i w Niemczech żywo zajęto się kwestyą ograniczenia w oprocentowaniu wkładek, a więc kwestyą czy oprocentowanie wkładek ma się rozpoczynać od dnia następnego po wniesieniu wkładki do kasy oszczęd-

ności czy też dopiero od jakiegoś późniejszego terminu, a więc czy od połowy miesiąca, czy nawet dopiero od pierwszego dnia następnego miesiąca — a więc czy oprocentowanie ma być dzienne, czy półmiesięczne względnie miesięczne.

W dyskusjach, jakie się toczą w tym względzie w fachowych czasopismach niemieckich, na zebraniach związków i urzędników kas oszczędności przytaczane bywają argumenty pro i contra w jednym i drugim kierunku. Jeden i drugi sposób oprocentowania ma bardzo licznych zwolenników i przeciwników — na każdy jednak sposób skonstatować można, że prąd do wprowadzenia dziennego oprocentowania wkładek zaczyna przeważać — zwłaszcza w Niemczech, gdzie coraz to nowe kasy ogłaszają wprowadzenie dziennego oprocentowania wkładek.

Przy omawianiu tej kwestyi trzeba zwrócić uwagę na dwa momenty tj na interes wkładkujących i na interes kasy. Zdawałoby się że interesu te są rozbieżne, bo przyznanie lepszego oprocentowania wkładek do kasy wniesionych pociągnąć musi za sobą pewne ofiary ze strony kas.

Rozchodzi się zatem o to, czy te ofiary przez kasę poniesione dadzą jej pewną rekompensatę. Przeciwnicy dziennego oprocentowania wkładek twierdzą, że tym którzy składają swe oszczędności do kas oszczędności mniej zależy na wysokości procentu a więcej na bezpieczeństwie lokacji jak nie mniej na łatwości czynienia dalszych wkładek i możliwości podejmowania kwot oszczędzonych bez kosztów i straty czasu.

Twierdzą dalej, że ta różnica jaka wypadnie z porównania oprocentowania półmiesięcznego z oprocentowaniem dziennem jest tak mała, że wkładkujący ani jej nie spostrzeże. Po części w obu wypadkach można przyznać rację, choć z drugiej strony wiemy z praktyki, że zazwyczaj w kasach, dających oprocentowanie półmiesięczne, ruch tak przy wkładkach jak i zwrotach jest silniejszy po pierwszym i po piętnastym, z tego zaś wynika, że już i między klientami kas oszczędności, nawet między mającymi drobne oszczędności wyrabia się świadomość co do wartości oprocentowania

I jest tylko ta różnica, że ten kto może z wyjęciem pewnej kwoty poczekać do pierwszego lub piętnastego — ten do kasy po pieniądze przedtem nie pójdzie, bo mu żal tych parę groszy procentu — ten zaś, któryby chciał złożyć do kasy oszczędności jeśli nie złoży jej zaraz, ze względu na to, że daleko jeszcze do pierwszego lub piętnastego, często wszystkie zaoszczędzone pieniądze przed nadejściem tego terminu półmiesięcznego wyda i do kasy nie ma już co zanieść.

Wprowadzenie oprocentowania dziennego leży zatem w pierwszym rzędzie w interesie wkładkujących.

Regulatyń z r. 1844 pod tym względem nie zawiera żadnych ścisłych postanowień i pozostawia kasom wolność zamieszczenia w statutach postanowienia co do rozpoczęcia i ustania oprocentowania. I dziwna rzecz. Statut wzorowy z r. 1852; statut wzorowy z r. 1872 zawierał postanowienie, że oprocentowanie rozpoczyna się z dniem po wniesieniu wkładki a ustaje z dniem (powszednim) poprzedzającym podjęcie wkładki. Dopiero statut wzorowy z roku 1892 nie wspomina już nic o dziennem oprocentowaniu wkładek, natomiast w §. 12. wprowadza w pierwszym rzędzie miesięczne oprocentowanie wkładek — a jako wariant półmiesięczne oprocentowanie.

Wątpiś należy, czy ministerstwo wprozadzając w statucie z r. 1892 tak znaczne ograniczenie oprocentowania

towania wkładek, miało na myśli korzyść i interes kas oszczędności, — zdaje się, że chodziło tu bardziej o to by kasy oszczędności powiatowe czy gminne nie dawały lepszych warunków oprocentowania niż pocztowa kasa oszczędności.

I o ile oprocentowanie miesięczne czy półmiesięczne miałyby jeszcze pewną rację bytu i pewne usprawiedliwienie przed laty czterdziestu, gdy ani obrót pieniężny i środki tego obrotu nie były tak rozwinięte jak dziś, gdy na targu pieniężnym nie było tyle walorów procentujących, gdy wreszcie i środki komunikacyjne nie były tak rozgałęzione o tyle ta, w roku 1892 objawiona pieczołowitość rządu o interes kas oszczędności musi nasuwać pewne podejrzenia co do jej szczerości.

Wprowadzenie dziennego oprocentowania wkładek oszczędności, rozważane ze stanowiska kas oszczędności, — przedstawia dla nich pewne straty lecz dziś jest ono postulatem słuszności, straty zaś dla nich wynikłe będą tak małe, że ten postulat musi wziąć górę. Dziś kasy oszczędności nie znajdują się w tem położeniu w jakim może mogły znajdować się przed pół wiekiem, by były skazane na utrzymanie znacznych zapasów gotówkowych bez fruktyfikacji. Dziś kasy oszczędności przez kupno papierów państwowych, gminnych, obligacji, przez lokacje w innych poważnych i akredytowanych instytucjach mogą zbędny gotówkę ulokować na procent, tak że nawet jakaś ewentualna strata w oprocentowaniu redukuje się wprost do minimum, i nie ma potrzeby w dzisiejszym rozwoju stosunków kredytowych przerzucać tej straty na wkładkujących przez ograniczenie czasu oprocentowania ich wkładek

Jak powiedziano wyżej, wprowadzenie dziennego oprocentowania jest postulatem słuszności, gdyż w dzisiejszych warunkach anachronizmem jest używanie i fruktyfikowanie cudzych pieniędzy bez wynagrodzenia. Pożyczki, jakiegokolwiek przez kasy, bywają udzielane, a więc tak wekslowe jak hipoteczne zastawy etc. przynoszą kasie procent zaraz od dnia zaliczenia; dlaczegoż więc ten, który pieniąż kasie złożył a więc wierzyciel kasy, nie ma mieć procentu od swej wkładki zaraz lecz dopiero po pewnym czasie.

I jeszcze jedna rzecz; przy miesięcznym, czy półmiesięcznym oprocentowaniu nie wszyscy wkładkujący są jednakowo traktowani. Przy miesięcznym oprocentowaniu otrzymuje procent od następnego pierwszego i ten, który złożył wkładkę drugiego lub trzeciego dnia w miesiącu jak i ten, który wniósł wkładkę w ostatnim dniu miesiąca; przy podjęciu traci procent od pierwszego tak ten, który podejmuje wkładkę w pierwszych dniach miesiąca jak i ten, który ją podejmuje w ostatnich dniach. Mogą zająć zatem i zachodzą w rzeczywistości przy miesięcznym oprocentowaniu wypadki, że niebaczny wkładkujący mający zaufanie do kasy oszczędności, traci procent za dwa miesiące, przy półmiesięcznym zaś za jeden miesiąc.

Ta okoliczność musi oddziaływać na klientelę kas oszczędności niezbyt zachęcająco do lokowania w nich swych oszczędności, tem więcej, że niemal wszystkie banki, instytucje finansowe i znaczna część towarzystw zaliczkowych oprocentowuje wkładki od następnego dnia po wniesieniu do dnia poprzedzającego wycofanie. Ten szczegół banki reklamują na swych książeczkach, na drukach, na prospektach na widocznym miejscu umieszczają — i w ten sposób ociągają do siebie i tych którzyby chętniej zanieśli grosz zaoszczędzony do kasy oszczędności, gdyby im gna także ten grosz zaraz oprocentowała.

Trzeba liczyć się z tem, że klient raz stracony rzadko bardzo powraca, tem mniej powróci jeśli ostatecznie widzi, że i ta instytucja do której może z pewną obawą niósł swą krwawicę tak samo wypłaca mu i kapitał i trochę więcej procentu. A jeśli tam gotówkę ulokuje, więc w razie potrzeby i tam zaciągnie pożyczkę, a gdy tak zrobi i jeden i drugi, dziesiąty i setny, ubędzie kasom oszczędności klientela, ubędą im fundusze do obrotu a tem samem ubędą jej i nadwyżki z obrotu i kasa będzie tylko wegetować, — konkurencyjne zaś zakłady będą się rozwijały i prosperowały. Te zaś straty będą bez porównania o wiele większe, niż strata przez przyznanie oprocentowania dziennego.

Obawa, że w razie przyznania oprocentowania dziennego kasy będą miały ubytek gotówki, której nie będą miały gdzie korzystnie ulokować jest płonna. Tak nie jest; doświadczenie uczy, że w kasach, które wprowadziłyienne oprocentowanie, ruch wkładek i zwrotów niemal się równoważy, że nie ma tak ich różnic, by aż ta przewyżka wkładek mogła kasie zaciężyć. W czasach ogólnej ofiowości pieniędzy, kasy bez względu na ograniczenie oprocentowania, będą miały dość gotówki tak jak i inne instytucje. W chwilach ogólnego braku gotówki zawsze pewna część wkładek zostanie wycofaną, bo inne instytucje, z natury rzeczy mające ruchliwszą stopę procentową, zaofiarują wyższe oprocentowanie, na każdy zaś sposób będą w takich czasach kasy dająceienne oprocentowanie, mogły prędzej i łatwiej zatrzymać część swych wkładek niż kasy dające miesięczne lub półmiesięczne.

I jeszcze jeden wzgląd powinien przeważać szalę na rzecz dziennego oprocentowania a to wzgląd na manipulację.

W kasach mających peryodyczne oprocentowanie ruch stron przeważnie największy jest w okresach rozpoczęcia względnie ustania oprocentowania, a więc przy półmiesięcznym procentowaniu około 15. i 1. w każdym miesiącu, podczas gdy w innych dniach ruch jest bardzo słaby. Po wprowadzeniu dziennego oprocentowania ruch stron, a więc i czynności manipulacyjne rozłożą się mniej więcej równomiernie na wszystkie dni urzędowe, co i dla personelu urzędniczego będzie niemałym ułatwieniem, gdyż nie będzie w pewnych terminach przeciążony pracą.

Pod względem obliczania procentów za dni nie będą kasy miały żadnych trudności, gdyż tak jak dziś obliczają procenta wedle klucza, czy tabelki tak też i później będzie się to obliczanie mogło odbywać wedle tabelki, których konstrukcja jest tak pojedyncza, — że ten szczegół wcale nawet nie powinien być brany w rachubę.

Z galicyskich kas oszczędności dziesięć kas przyjęłoienne oprocentowanie, dwie kasy oprocentowują wkładki dekadami, pięć kas od pierwszego dnia miesiąca następującego, reszta zaś kas ma oprocentowanie półmiesięczne.

Ze oprocentowanieienne wpływa bardzo znacznie na ruch kapitału wkładkowego, można skonstatować z wykazów i zamknięć rachunkowych kas oszczędności. Dla przykładu tylko warto przytoczyć cyfry ze sprawozdań dwóch kas za rok 1906.

Otóż jedna z nich mającaienne oprocentowanie po 4% wykazała kapitał wkładkowy z dniem 31. grudnia 1905 w sumie K 1.388.480.40.

w ciągu roku 1906
wynosiły wkładki 5063 stron K 1.521.027.81
zwroty 4380 „ „ 1.275.960.37.
w drugiej kasie z oprocentowaniem półmiesięcznym po 4½% której kapitał wkładkowy z dniem 31. grudnia 1905 wynosił K 1.404.029.58

w ciągu roku 1906
wynosiły wkładki 2296 stron K 696 972.89
zwroty 1185 „ „ 506 305.24

Gdy przeto w pierwszej kasie cyfra wkładek w ciągu roku wynosiła przeszło 109% pierwotnego kapitału, cyfra zwrotów zaś przeszło 91% — w kasie drugiej wkładki w ciągu roku 1906 wynosiły 49.6% pierwotnego kapitału wkładkowego, zwroty zaś 36% — przyrost zaś wkładek w kasie pierwszej pomimo że płaciła o $\frac{1}{2}$ % mniej niż kasa druga wynosił 17.6% w drugiej natomiast tylko 13.5%.

Kto zechce zadać sobie trudu, i porównać ruchy wkładek w kasach o mniej więcej jednakim kapitale wkładkowym, przekona się, że zaprowadzenie oprocentowania dziennego zamiennie przyczynia się do rozwoju i wzrostu kas.

Związek galicyjskich kas oszczędności również oświadczył się na swem Walnem zgromadzeniu przed dwoma laty za zaprowadzeniem dziennego oprocentowania.

Nakoniec jeszcze jedna uwaga :

W czasach zbytniej obfitości gotówki, kasy oszczędności mogą bardzo skutecznie bronić się przed jej przyływem przez zastosowanie z jednej strony statutowego przepisu o maksymalnej wysokości (§. 10. wzorowego statutu) z drugiej zaś strony przez odpowiednie unormowanie terminów wypowiedzenia i wysokości eskontu.

Ponadto w razie oprocentowania dziennego, należałoby zamieścić postanowienie, że od wkładki przed upływem dni 15 odebranej, kasa żadnego procentu nie płaci.

O sprawozdaniach i zamknięciach rocznych naszych kas oszczędności.

Ponieważ obecnie niemal wszystkie kasy oszczędności zajęte są sporządzaniem zamknięcia rachunków za ubiegły rok administracyjny, jak nie mniej przygotowaniem tych zamknięć do druku, przeto nie od rzeczy będzie poświęcić parę uwag treści i formie tych sprawozdań.

Przedewszystkiem zdać sobie należy sprawę z tego, że kasy oszczędności należą do rzędu instytucji obowiązanych do publicznego składania rachunków. Z tego obowiązku wypływa jako konsekwencya obowiązek zestawienia tych rachunków w sposób taki, by nawet dla niefachowca zamknięcie to nie przedstawiało żadnych zagadek ani trudności w zorientowaniu się, a więc winny one być tak zestawione, by wszystko w nich było przejrzyste i jasne.

Trzeba przyznać, że od kilku lat kasy nasze pod tym względem stale postępują, że zamknięcia naszych kas, z małymi prawie wyjątkami, są zupełnie poprawnie pod względem buchalterycznym ułożone i dają obraz ich działalności, tak, że dla fachowca zrozumienie ich nie przedstawia żadnych trudności; a pomimo tego brak w nich wielu i to bardzo ważnych rzeczy.

Przedewszystkiem sprawozdanie roczne prócz cyfr bilansowych, rachunku zysków i strat jakoteż wykazów poleconych przez regulatyw i statut wzorowy powinno coś więcej zawierać. Byłoby mianowicie pożądanem, aby w sprawozdaniu takim, w części poprzedzającej sprawozdanie rachunkowe choć w kilku słowach skreślona była historia za-

kładu za rok ubiegły, by znalazły się tam wyjaśnienia pewnych objawów mających wpływ na ten lub inny dział operacji kasy oszczędności.

Nie bez wartości byłoby podanie choć krótkiego i streszczonego poglądu na stosunki ekonomiczne powiatu, w którym kasa oszczędności ma swą siedzibę, — a skreślenie tego rodzaju poglądu nie byłoby trudnem w obec faktu, że w przeważnej ilości naszych powiatowych kas oszczędności do ich Zarządu należą członkowie autonomicznej reprezentacji powiatowej, który ze stosunkami powiatu dokładnie przecież są obznajomieni. Tego rodzaju pogląd stanowić będzie poniekąd ilustracyę suchych cyfr, zawartych w bilansie i w rachunku strat i zysków, a leży on nawet w interesie samych zarządów kas oszczędności, umożliwi bowiem należyte ocenie gospodarki i administracyi niejednemu wytłumaczy, ewentualnie usprawiedliwi i t. p. Ponadto umieszczenie takiego poglądu na stosunki ekonomiczne powiatu będzie cennym materiałem dla ekonomisty i dla statystyka.

Również, — już nie pożądaną, ale wprost konieczną jest rzeczą, by w każdym sprawozdaniu uwidocznione było, jaką stopę kasa płaciła od wkładek, a jaką pobierała od lokacyi. Dr Molicki w brzeszurye swej: »Kasy oszczędności w Galicyi z końcem wieku XIX« żali się bardzo, że tylko nieznaczna liczba kas oszczędności w sprawozdaniach swych podaje stopę procentową i że na 44 kas, z końcem r. 1900 istniejących

- a) podało stopę od wkład. i pożycz. kas 17 czyli 39%
- b) „ „ z małymi brakami „ 6 „ 13%
- c) „ „ tylko od wkładek „ 4 „ 9%
- d) nie podało żadnej stopy „ 17 „ 39%

Z podaniem tych dat co do płaconej i pobieranej stopy procentowej chyba kasy oszczędności nie mają potrzeby się ukrywać — a raczej można by powiedzieć, że leży w ich własnym interesie, by wiadomość o tych szczegółach jak najbardziej się rozpowszechniła. W niektórych zamknięciach znajduje się wzmianka o stopie procentowej w sprawozdaniu Dyrekcyi, — lecz to nie jest wystarczającym a dla tych, którzy zajmują się pracami lub studiami o kasach oszczędności, wyłapywanie wprost tych dat z tekstu jest połączone ze znacznym utrudnieniem i stratą czasu.

Przechodząc do poszczególnych części składowych bilansów kas oszczędności zaznaczyć należy, że w wykazach szczegółowych pożądane są następujące dane :

1) przy wkładkach : prócz dotychczas pomieszczanych szczegółów, ilość w obiegu będących książeczek z końcem roku poprzedniego, ilość wydanych książeczek nowych w ciągu roku administracyjnego jak nie mniej ilość książeczek z obiegu wycofanych, następnie ilość dokładek, jak nie mniej ilość częściowych zwrotów, Pożądanym jest wykaz wiele w ciągu poszczególnych miesięcy włożono^z wiele podjęto, jakoteż wykaz wkładek wedle ich wysokości, a więc taki wykaz, jaki z końcem każdego roku kasy oszczędności obowiązane są przedkładać centralnej komisji statystycznej.

W kasach gdzie wprowadzone zostały puszkoszczędności, należy podać, wiele puszek znajdujących się w obiegu, jak wysoka jest kwota która za pośrednictwem puszek została do kasy włożoną, a wreszcie pożądanę są uwagi i spostrzeżenia, jakie zarząd poczynił o tej inowacyi.

Ponieważ terminy wypowiedzeń są także rzeczą ważną i ciekawą, powinny być w zamknięciu półrocznem uwidocznione.

Notatk.

2) Co do pożyczek hipotecznych winno sprawozdanie dawać wyjaśnienie, czy one są anuitetowe czy nie anuitetowe, na jaki okres bywają udzielane jaka jest wysokość najmniejszej pożyczki, a jaka największej. Nie bez interesu byłaby wiadomość ile pożyczek zalega z dwiema trzema lub więcej ratami i wiele te zaległości wynoszą, — czy powodem ich jest opieszałość dłużników, czy też klęski elementarne etc.

3) Co do pożyczek wekslowych, względnie eskontu weksli należy podać ilość weksli w portfelu kasy się znajdujących z początkiem roku, ile sztuk i na jaką kwotę nowych weksli zeskontowano, ile sztuk i jaką kwotą zostało spłaconych, — a dalej koniecznym jest uwidocznienie w sprawozdaniu, czy kasa z reskontu w ciągu roku korzystała i wiele wynosi jej obligo z końcem roku z tytułu weksli reeskontowanych.

4) Co do efektów tak funduszu obrotowego, jak rezerwowego i emerytalnego skonstantować należy, że nie wszystkie kasy podają w jakich gatunkach papierów fundusze te są ulokowane.

4) Co do rachunku strat i zysków w pierwszym rzędzie należałoby kasom naszym zalecić, by ile możliwości jak najdokładniej podawały wysokość podatków i należności rządowych i specyfikowały rodzaj podatków i należności rządowych a więc ile zapłaciły tytułem podatku zarobkowego, domowego, gruntowego domowo-klasowego, wraz z dodatkami, — ile podatku rentowego, ile tytułem należności ekwiwalentowej i t. d. Tego rodzaju wyszczególnienie będzie mogło mieć doniosłe znaczenie, z jednej strony jako kontrola przypisu i wymiaru podatku, z drugiej strony da możliwość porównania dokonanych wymiarów i uiszczeń przez rozmaite kasy w kraju a wreszcie porównania tych dat z datami kas innych krajów koronnych. — Tego rodzaju wyszczególnienie podatków wedle ich kategorii, stanowiąc będzie doskonały materiał dla akcyi, zmierzającej do ulżenia ucisku podatkowego, który bardzo dotkliwie kasy oszczędności ugniata.

5) W końcu każde zamknięcie powinno zawierać zestawienie procentowe co do poszczególnych lokacyi w stosunku do kapitału wkładowego, by nie potrzeba dopiero stosunku tego przez nieprzyjemne i żmudne działania wyprowadzać.

Jeżeli roczne zamknięcie naszych kas oszczędności na razie powyżej podanymi szczegółami będą uzupełnione, nie będą one tylko kolekcją suchych cyfr, lecz dadzą obraz gospodarki instytucyi, będą dokumentem, który dla ekonomisty i statystyka będzie miał wielką wartość a w niejednym wypadku przyczyni się do zwrócenia baczniejszej uwagi czy zarządu czy urzędników na ten lub ów szczegół, na tę lub ową niedokładność czy wadliwość a wreszcie może niejednokrotnie dać inicjatywę do jakiejś pożyteczności akcyi. — Rzecz nie wymaga ani zbyt wiele trudu, ani pracy, — nie jest nawet zołączona ze zbytnimi kosztami a korzyść podwójna u jednej strony sprawozdanie takie obudzi interes p czytającej publiczności, — z drugiej strony da dowód, że kasa szczerze i otwarcie postę, uje, wszystko należycie objaśnia, niczego nie ukrywa — a takie postępowanie budzi i utwierdza w zaufaniu. jakim właśnie kasy oszczędności cieszyć się winny,

Spodziewać się należy, że uwagi powyższe zechcą poszczególnie Zarządy wziąć pod życzliwą rozważę i że tegoroczne zamknięcia rachunkowe nie będą wykazywały tylu luk jak dotąd.

Przypomnienie. W miesiącu marcu przypada termin płatności kuponów od następujących efektów:

- 5% listów zastawnych Domeu państwowych (frank w zł. 7.50)
- 4% austr renty koronowej (K. 400 K. 200 K 40. K 4 — K 2 —)
- 4% Obligacyi budapeszteńskiej pożyczki z r. 1899 (K 200 — K 100. K 40.— K 20.— K 4 —)
- 5% bułgarskiej pożyczki hipot. kolei państw. z roku 1902. K 59.50, K 11.90)
- 4 1/2% obligacyi pożyczki miasta Lwowa (K 112.50, K 45.— K 22.50, K 4.50)
- 5% Listów zast. galicyj. banku hipot. z 10% premią (K 250.— K 50 — K 25.— K 5.—)
- 5% obligacyi pierwszeństwa austr. północno-zachodniej kolei l. Emisyi (K 9.944.—)
- 3% Obligacyj pierwszeństwa austro-węgierskiego Towarzystwa kolei państwowych (frank. 7.50)
- 4% obligac. pierwszeństwa kolei cesarza Ferdynanda z roku 1886 (K 200.— K 40. K 8.—)
- 5% Obligacyj pierwszeństwa pierwszej węgiersko-galicyjskiej kolei l-szej Emisyi K 10.—)

Pierwsze jaskółki. Kasa oszczędności miasta Stryja jest niemal co roku jedną z pierwszych, które swe zamknięcia roczne już w styczniu mają gotowe a w pierwszych dniach lutego już je ogłaszają drukiem.

Zamknięcie rachunków za rok 1907 wykazuje kapitał wkładowy w wysokości K 2.748.906.80 w porównaniu ze stanem z 31. grudnia 1906 więcej o K 255.776.92 w czem skapitalizowane odsetki wynoszą K 102.943.30.

Stan funduszków tejże kasy przedstawia się następująco :

A) Stan bierny :			
Wkładki	K 2.748.906.80	90.96	proc.
Fundusze rezer. A i B	" 207.948.09	6.88	"
Zysk za rok 1907	" 36.209.04	1.20	"
Różne inne passywa	" 29.003.40	0.96	"
B) Stan czynny :			
Gotówka	K 54.443.75	1.80	proc.
pożyczki hipot.	K 1.723.861.91	57.04	"
komunal	" 23.309.48	0.77	"
Weksle	842.633.93	27.88	"
Efektu fund. rezer. i em	205.553.86	6.80	"
" fund. obrotowego	122.790.50	4.07	"
Różne inne aktywa	49.467.90	1.64	"

Strata na różnicy kursu efektów własnych w sumie K 1980.80 pokryta została w zupełności z funduszu rezerwowego na pokrycie dyferencyi kursowych, i stan tego funduszu wynosi jeszcze koron 2394.23.

Fundusz rezerwowy ogólny wynosi 6.97 proc. kapitału wkładowego.

Zasady umiętnego rachowania. Nakładem księgarni polskiej we Lwowie wyszła tymi dniami niewielka, bo zawierająca 148 stronic książeczka pod powyższym tytułem opracowana przez p. Karola Czajkowskiego.

Książka ta, która autora zapewne wiele pracy i wysiłku kosztowała zawiera bardzo wiele przykładów uproszczenia działań arytmetycznych, a to na zasadzie wyzyskania właściwości pewnych cyfr, ich składu i t. d. lecz przy tem wszystkiem cała praca

przeładowana jest tylu rozmaitymi regułkami i formułkami, że nawet ten, kto by się ich wyuczył na pamięć, w praktyce znalazłby się w wielkim kłopotcie którą z tych reguł do danej operacji arytmetycznej wybrać.

Ponadto brak jest uzasadnienia każdej z przynajmniej wielu reguł, tak, że nawet biegły rachmistrz zachodzi w głowę, skąd autor do postawienia takiej reguły przyszedł i w czem ułatwienie działania polega. Weźmy przykład:

Na str. 32 podana regułka o mnożeniu cyfr dwucyfrowych (n. b. w myśli) „Dwie (dwucyfrowe) liczby o tej samej cyfrze na miejscu je dno s t e k mnoży się: do jednego czynnika dodaje się dziesiątki drugiego, mnoży się tę sumę przez wspólne jednostki *) i powiększa się tę liczbę o iloczyn dziesiątek“, a więc:

$$34 \times 54$$

Wykonuje się tak:

$$34 + 50 = 84$$

$$84 \times 4 = 336$$

$$336 + (50 \times 30) = 1836.$$

Wyjaśnienia dlaczego tak ma być autor nie podaje, a byłoby to przecież bardzo pożądanem. Do te-

*) Należałoby powiedzieć „przez wspólną jednostkę“ (Przyp. red.).

go rezultatu a raczej do postawienia takiej reguły przyszedł autor książki zapewne tą drogą:

$$34 \times 54 = 34 \times (50 + 4) =$$

$$34 \times 50 + 4 \times 34 = (30 + 4) 50 + 4 \times 34 =$$

$$30 \times 50 + 4 \times 50 + 4 \times 34 =$$

$$30 \times 50 + 4 (50 + 34) =$$

$$1500 + 4 \times 84 =$$

$$1500 + 336 = 1836$$

Dalszy przykład np. Przez 9. dzieli się w ten sposób, że podpisuje się w dwóch wierszach, ukośnie stopniowo tworzone sumy cyfr dzielnej, z lewej strony poczynając, na koniec podpisuje się w drugim wierszu jeszcze raz ostatnio wypisane dziesiątki Z sumy tych dwóch wierszy oddziela się ostatnią cyfrę, lewa część wtedy jest ilorazem dzielenia, prawa cyfra odcięta, reszta“.

$$25691:9 = 2854 \text{ (iloraz) i } 5 \text{ (reszta)}$$

$$\begin{array}{r} 27323 \\ 122 \\ \hline 28545 \end{array}$$

a objaśnienie do tego daje autor takie:

$$2 + 5 = 7 + 6 = 13 + 9 = 22 + 1 = 23, 2$$

I takich łamigłówek pełno w książce p. Czajkowskiego, choć niebrak w niej i niektórych praktycznych sposobów obchodzenia się z cyframi.

Ruch wkładek

W Związkowych kasach oszczędności za miesiąc grudzień 1907.

	%	Stan kapitału wkładowego z dniem 30 listopada 1907		W ciągu miesiąca grudnia 1907						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 31. grudnia 1907			
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócono			K.	h.	K.	h.		
				stron	K.	h.	Stron	K.	h.						
Bochnia m.	4 1/2	3,087.178	60	214	126.600	94	219	119.735	72	+	6.865	23	3,151.731	96	8)
Bochnia* p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bohorodczany p.	4 1/2	517.015	67	54	17.322	74	55	10.677	62	+	6.645	12	5.4806	12	5)
Brzesko p.	4-4 1/2	897.476	91	152	119.892	76	71	118.847	01	+	1.045	75	898.522	66	—
Brzeżany p.	5	1,200.590	72	87	38.253	25	67	26.059	35	+	12.193	90	1,212.784	62	—
Buczacz* p.	4 1/2-5 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowa m.	4 1/2	622.059	94	80	49.084	00	42	19.017	46	+	30.066	54	664.045	25	9)
Dobromil m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dolina p.	4 0/10	1,163.668	30	133	73.942	56	243	84.800	51	—	10.857	96	1,174.679	68	11)
Drohobycz m.	4 0/10	2,741.189	69	105	102.418	35	111	122.166	49	—	19.748	14	2,722.755	97	10)
Gorlice* p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horodenka* p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarosław* m.	4 0/10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kałuż p.	4 0/10	219.365	08	79	55.272	59	48	18.268	61	+	17.003	98	260.411	45	1)
Kałuż p.	4 1/2	612.562	32	—	—	—	23	7.156	11	—	1.156	11	619.223	62	2)
Kołomyja p.	4	4,833.626	46	421	162.771	95	430	148.266	74	+	14.505	21	4,941.227	90	3)
Kraków m.	4	38,981.740	50	1617	910.420	62	3557	2,532.643	68	—	1622223	06	37,959.517	44	—
Kraków p.	4	22,950.520	18	1627	877.215	93	1844	1,342.399	56	—	465.183	63	21,825.336	55	—
Krosno* m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lwów gal.	4	79,998.965	86	7213	2,359.638	94	7328	2,612.584	41	—	252.948	47	81,206.225	14	12)
Mielec* p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myślenice* p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nowy Sącz m.	4-4 1/2-5 0/10	4,209.458	58	493	136.698	61	279	140.741	91	—	4.048	30	4,205.410	28	—
Nowy Targ* p.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podgórze* m.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemysł m.	4	7,261.042	08	456	247.856	28	468	298.323	30	—	50.467	02	7,502.255	34	4)
Rzeszów m.	4	3,714.183	80	211	153.020	67	202	163.879	16	—	10.858	49	3,703.325	31	—
Sambor* p.	4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sambor* m.	5 0/10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanok m.	4 1/2	2,297.468	85	245	236.295	92	118	98.760	62	+	197.535	30	2,434.393	15	—
Sniatyn m.	5	130.381	88	21	4.192	91	14	3.067	68	+	1.125	23	134.393	24	13)
Sniatyn* p.	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sokal m.	4 1/2	1,205.593	86	110	58.466	65	110	44.670	68	+	13.795	97	1,244.459	37	6)
Stryj m.	4	2,721.346	74	174	103.190	14	217	128.999	99	—	25.809	85	2,748.906	80	14)
Tarnobrzeg p.	4 1/2-5 0/10	1,319.891	60	78	48.620	17	56	48.961	79	+	38.773	98	1,858.665	58	7)
Tarnopol m.	4 1/2-4 3/4	6,298.362	14	791	315.475	26	712	205.471	22	+	110.004	04	6,615.365	90	15)
Trembowla p.	4 1/2	1,048.443	79	87	40.205	73	109	25.173	68	+	15.052	04	1,086.213	01	17)
Wadowice p.	4	5,039.070	04	322	235.868	75	376	325.484	19	+	100.384	56	5,223.516	92	16)
Wieliczka p.	4 1/2-4 1/4	3,757.583	95	276	142.476	77	303	106.781	73	+	35.695	04	3,798.278	99	—
Zaleszczyki* p.	4-4 1/2-5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

W tem odsetki dopisane za I. półrocze: ad 1) K. 4.042-39 — ad 2) K. 13.317-41 — ad 3) K. 93.096-23 — ad 4) 291.690-28 — ad 5) 11.145-33 — ad 6) 25.069-54 — ad 7) 29.115-60 — ad 8) 11.145-83 — ad 9) 25.069-54 — ad 10) 29.115-60 — ad 11) 57.688-14 — ad 12) 11.918-77 — ad 13) 51.814-42 — ad 14) 21.899-34 — ad 15) 1.460.204-75 — ad 16) 2.886-63 — ad 17) 53.369-91 — ad 18) 362.999-72 — ad 19) 84.062-32 — ad 20) 22.737-18.

*) Do chwili ianknięcia numeru wykazu nie otrzymaliśmy.

Ruch wkładek w Związkuowych kasach oszczędności za miesiąc styczeń 1908.

	o/o	Stan kapitału wkładowego z dniem 31. grudnia 1907		W ciągu miesiąca stycznia 1908.						Różnica		Stan kapitału wkładowego z dniem 31. stycznia 1908		
		K.	h.	wynosiły wkładki			zwrócone			K.	h.	K.	h.	
				Stron	K.	h.	Stron	K.	h.					
Bochnia*	m. 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bochnia	p. 4 1/2	2,726.287	61	190	103.357	58	294	100.951	83	+	2.395	75	2,728.693	36
Bohorodczany	p. 5 0/10	531.806	12	116	39.894	05	127	57.916	31	—	18.021	26	516.784	86
Brzesko*	p. 4-4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brzeżany*	p. 5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buczacz	p. 3-4 1/2-5-5 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dąbrowa	p. 4 1/2-5 0/10	664.045	25	202	95.070	68	74	40.946	52	+	54.124	16	718.169	41
Dobromil*	m. 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dolina	p. 4 1/2	1,174.679	68	163	81.250	45	195	77.437	84	+	3.812	61	1,178.492	29
Drohobycz	m. 4	2,793.765	97	182	174.431	54	176	173.768	61	+	662	93	2,794.418	90
Gorlice*	p. 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horodenka*	p. 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jarosław*	m. 4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kałuż	m. 4 1/2	260.411	45	132	47.864	19	71	27.083	56	+	20.777	63	281.189	08
Kołomyja	p. 4 1/2	619.223	62	—	—	—	72	66.448	81	—	66.448	81	552.779	81
Kraków	m. 4	4,941.227	90	193	223.592	24	767	255.246	10	—	31.653	86	4,909.574	04
Kraków	p. 4	37,359.517	44	3334	1,414.441	82	4302	1,815.504	83	—	401.363	01	36,958.154	43
Krosno*	m. 4	21,825.336	55	2458	1,651.513	51	2262	654.619	75	+	696.895	76	22,522.230	31
Lwów	gal. 4	81,206.225	14	12552	4,560.455	64	16059	4,022.719	50	+	537.736	14	81,743.961	28
Mielec*	p. 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myślenice*	p. 4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nowy Sącz	m. 4 1/2-5	4,205.410	28	414	172.663	55	416	162.579	56	+	10.083	99	4,288.970	65
Nowy Targ*	p. 4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podgórze*	m. 4 1/4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przemysł	m. 4	7,502.255	34	686	418.901	85	2163	485.725	07	—	66.823	22	7,435.432	12
Rzeszów	m. 4	3,703.125	31	325	212.244	47	374	192.814	82	+	19.429	65	3,722.754	96
Sambor*	m. 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sambor*	p. 5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sanok	p. 4 1/2	2,434.999	15	260	130.190	90	221	147.024	43	—	1.833	59	2,413.165	62
Śniatyn	m. 5	134.493	24	56	14.848	89	47	8.803	13	+	6.943	76	140.437	00
Śniatyn*	p. 5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sokal	m. 4 1/2	1,244.459	37	160	91.712	97	217	51.652	39	+	40.060	58	1,284.519	95
Stryj	m. 4	2,748.906	80	496	197.086	61	323	189.115	02	+	7.973	59	2,756.880	39
Tarnobrzeg	p. 4 1/2-5	1,358.665	58	213	132.471	88	157	135.646	71	—	3.174	83	1,355.490	75
Tarnopol	m. 4 3/4	6,645.357	79	1230	495.864	06	1313	470.644	56	+	25.219	50	6,670.577	29
Trembowla*	p. 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wadowice	p. 4	5,223.516	92	421	250.573	76	440	951.929	90	—	71.356	14	5,152.160	78
Wieliczka	p. 4 1/2-4 1/4	3,793.278	99	323	169.422	20	275	200.684	73	+	67.787	47	3,862.066	46
Zaleszczyki	p. 4-4 1/2-5	801.449	61	64	36.174	49	100	34.119	60	+	2.054	86	803.503	96

W tem procenta dopisane od 1). 7,347.638.—

* Do chwili zamknięcia numeru wykazu nie otrzymaliśmy.

Filia Pragskiego Banku Kredytowego

WE LWOWIE, UL. KAROLA LUDWIKA L. 29.

(Nr. telefonu 937 i 946).

Zakład centralny w Pradze. — Filie w Kolinie i Olomuńcu. — Ekspozytura w Brodach.

Korzystne załatwienie wszelkich transakcyj bankowych i lokacyj kapitałów.

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — Otwieranie kredytów i udzielanie zaliczek na podkład papierów wartościowych. — Przyjmowanie w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. — Ubezpieczenie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. — Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów wartościowych. — Listy polecające i akredytywy na sezon podróży. — Eskont weksli. — Inkasa i wypłaty w kraju i na miejsca zagraniczne. — Wkładki pieniężne, na książeczki wkładowe (podatek rentowy opłaca Bank) oprocentowuje aż do odwołania po

4 1/2 procent.

na asygnaty kasowe z wypowiedzeniem w rachunku bieżącym wedle umowy.

Oddział komeryalny :

Finansowanie przedsiębiorstw. przemysłowych i budowli publicznych, kredyty na podatki i cła. Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tychże.

JAN BROMILSKI

we Lwowie ul. Karola Ludwika (Grand Hotel).

Skład papierów, przybów do pisania rysowania

poleca wyrobu krajowego

Księgi buchalteryczne, najrozmaitsze z tekstem polskim, księgi kopjowe etc.

Wykonuje księgi i druki dla kas oszczędności podług podanych wzorów, papiery listowe i koperty z nagłówkami, stampile, numeratory, pieczątki papierowe, gumowe i t. p.

Ceny niższe! Stałym odbiorcom opust!

Długoletni dostawca Gal. Kasy Oszczędności i innych Instytucyi.

DOM BANKOWY

Kantor wymiany

SOKAL & LILIJEN

kupuje i sprzedaje wszelkie papiery wartościowe i waluty zagraniczne po możliwie najskrupulatniejszych kursach, uskutecznia pod takimi samymi warunkami wszelkie zlecenia giełdowe zarówno na giełdzie wiedeńskiej jak i na giełdach zagranicznych, wypłaca wszelkie kupony możliwie bez potrącenia jakiegokolwiek prowizyi inkasowej.

Filia c. k. uprz. austriackiego

Zakładu kredytowego

dla handlu i przemysłu

WE LWOWIE

wydaje codziennie (z wyjątkiem niedziel i świąt) w godzinach od 9 do 12 przedpoł. i od 3 do 4 popoł.

książeczki wkładkowe

z 4% oprocentowaniem

Na żądanie wypłaca kwoty do 5000 k. jednego dnia i na jedną książeczkę bez wypowiedzenia.

Kupuje i sprzedaje

wszelkie papiery wartościowe i monety po kursie dziennym bez doliczenia prowizji, wydaje przekazy i akredytywy na zagraniczne miejsca, przyjmuje zlecenia giełdowe, bierze w przechowanie papiery wartościowe i udziela na nie zaliczek.

Nakładem Związku gal. kas oszczędności

wyszła

INSTRUKCYA MANIPULACYJNA

dla

KAS OSZCZĘDNOŚCI

Cena za egzemplarz 18 koron.

== Do nabycia w Biurze Związku. ==

Wiedeński Bank Związkowy

FILIA WE LWOWIE.

Lwów

Kapitał akcyjny:
K. 80,000,000.

Fundusze rezerwowe:
K. 23,027,428-13.

we własnym gmachu przy
ul. Jagiellońskiej 13.

Telefon nr. 57. Dyrekcya
Telefon nr. 358. Kantor
wymiany.

Zakład centralny
Wiedeń

FILIE: Augsburg, Berno, Budapeszt, Czernowce, Grac, Prościejów, W Neustadt i St. Pölten
12 kantorów wymiany i kas depozytowych we Wiedniu.

Załatwia wszelkie interesa bankowe oraz transakcje w zakresie kantorów wymiany wchodzące a mianowicie:

Przyjmuje wkładki w rachunku czekowym i w rachunku bieżącym. Przyjmuje wkładki na 4% książeczki wkładkowe. Oprocentowanie rozpoczyna się z dnem następnym po złożeniu wkładki a kończy się z dniem poprzedzającym podjęcie wkładki. Podatek rentowy opłaca bank z własnych funduszy. Eskontuje weksle, otwiera kredyty i udziela zaliczki w podkład papierów wartościowych. Przeprowadza wszelkie obroty giełdowe na targach krajowych i zagranicznych. Kupuje i sprzedaje papiery wartościowe, waluty i przekazy na zagraniczne miejsca.

Wydaje listy kredytowe na wszystkie kraje. Wymienia kupony i wylosowane papiery wartościowe. Inkasuje weksle we wszystkich miejscach krajowych i zagranicznych. Przechowuje papiery wartościowe i zarządza nimi. Ubezpiecza papiery wartościowe przed stratami z wylosowania. Rewiduje bezpłatnie numery losów i innych papierów wartościowych, podlegających losowaniu. Najkorzystniejsze. Pilne czuwanie nad interesami klientów. Ułatwienia wszelkiego rodzaju, umożliwione doświadczeniem i rozgałęzionymi stosunkami w całym świecie kupieckim.